

Nationell tran- räkning 2005

- resultat och kommentarer

(Mikael Hake 2006)

Foto: Mikael Hake©

Antalet tranor i Sverige har ökat kraftigt under de senaste 10-15 åren. Detta har medfört att många fåglar sökt sig in till jordbruksområden där de orsakar skador på odlad gröda. Om vi skall kunna förebygga dessa skador och minska konflikten mellan tranorna och ekonomiska intressen i samhället är det viktigt att vi vet hur tranopopulationen i landet utvecklas.

2005 initierade Viltskadecenter i samarbete med Lunds Universitet och Svenska Tranarbetsgruppen en nationell räkning av hur många tranor som finns i Sverige i mitten av september. I detta faktablad redovisar vi och kommenterar resultatet av räkningen.

Räkning i september

Räkningen gjordes i samband med den nationella grågåsinventering som görs årligen i mitten av september. En fördel med att ha räkningen just då är att det är en väl-etablerad inventeringshelg då många inventerare av tradition är ute i fält. En annan fördel är att de flesta tranfamiljer då, efter avslutad häckning, har flugit till samlingsplatser och förenat sig med yngre, icke-häckande fåglar som uppehållit sig där under sommaren. Dessa samlingsplatser är oftast belägna i jordbruksområden där även grågässen vistas.

Många på vissa platser

Sammanlagt rapporterades 44 700 tranor från ett stort antal lokaler i de olika landskapen (tabell 1).

Överraskande var att de allra flesta tranorna räknades in i Uppland och inte i något av de landskap som man traditionellt förknippar med höga koncentrationer. Det allra högsta antalet rapporterades från Tierpsslätten/Tämnaren, där 7 480 fåglar sågs. De enskilda lokaler där flest tranor noterades för övrigt var annars de gamla vanliga. Vid Kvismaren i Närke fanns ca 7 430 fåglar, vid Hornborgasjön i Västergötland 6 170 och vid Tåkern i Östergötland 2 700.

Få på andra...

Några områden rapporterade väldigt få tranor. Från fyra landskap fick vi inga rapporter över huvudet taget (tabell 1). Om detta beror på att få tranor samlas där eller om inga inventerare varit ute är

Tabell 1. Antalet tranor som rapporterades från de olika landskapen vid tranräkningen i september 2005.

Landskap	Antal
Skåne	1 593
Blekinge	51
Öland	2 461
Gotland	338
Småland	1 243
Halland	215
Bohuslän	0
Västergötland	8 420
Dalsland	7
Östergötland	2 716
Södermanland	1 574
Uppland	11 300
Västmanland	898
Närke	8 662
Värmland	881
Dalarna	1 308
Gästrikland	20
Hälsingland	10
Jämtland	0
Medelpad	7
Ångermanland	0
Västerbotten	2 444
Norrbottn	574
Lappland	0
Totalt	44 722

svårt att veta. Av rapporteringen att döma är nog det senare alternativet det mest troliga. I framtiden gäller det i så fall att försöka få ut folk som räknar i dessa distrikt. Oavsett om det finns tranor där eller inte så är informationen viktig att få fram för att vi skall kunna kartlägga tranans totala förekomst i landet under hösten.

Jämförande resultat

Antalet rapporterade tranor är betydligt färre än de 66 000 individer som Viltskadecenter och Svenska Tranarbetsgruppen 2003 uppskattade det totala antalet tranor till i Sverige under hösten. Även om denna uppskattning får betraktas som ganska osäker, så är det inte förvånande att inven-

teringssiffran är lägre, och det kan finnas flera orsaker till detta.

En kan vara att räkningen gjordes innan alla tranor hade hunnit fram till sina samlingsplatser. Som exempel kan nämnas att i månadskiftet september/oktober räknades 15 000 tranor in vid Kvismaren, vilket är dubbelt så många som fanns där i mitten av september. Dessutom sågs en hel del sträckande tranor under inventeringshelgen, framför allt i landets norra delar. En annan orsak kan vara att, som tidigare nämnts, en del lokaler där det fanns tranor inte täcktes in under räkningen.

Lämplig tidpunkt

När det gäller tidpunkten för inventeringen, så är mitten av september trots allt en lämplig tid att räkna tranor på. Även om alla fåglar kanske inte har hunnit etablera sig på samlingsplatserna, så är nog de flesta tranorna i alla fall kvar i Sverige. Vi vet annars att en del tranor kan flyga direkt till samlingsplatser utanför landets gränser efter häckningen, till exempel till norra Tyskland och till

Söderfjärden i Finland på andra sidan Kvarken.

Som tidigare nämnts finns det dessutom redan en väletablerad inventeringshelg för grågäss i mitten av september och tack vare det kan räkningen upprepas årligen vid samma tidpunkt i framtiden, vilket gör resultaten jämförbara från år till år.

Hjälp oss att kolla!

Även om vi har försökt att göra vårt bästa för att reda ut hur många tranor som verkligen har observerats under räkningen, så kan detta vara svårt eftersom rapporter har kommit in från många och ibland närliggande lokaler. Vi är därför väldigt tacksamma för eventuella korrigeringar. Besök gärna hemsidan: www.biol.lu.se/zooekologi/waterfowl/TRANA/sEPT05_tot.htm och se hur många tranor som har räknats in på lokaler i Ditt landskap. Hör sedan jättegärna av Dig med kommentarer.

Till sist – ett stort TACK till alla som har varit med och räknat tranor och gäss 2005. Väl mött i september 2006!

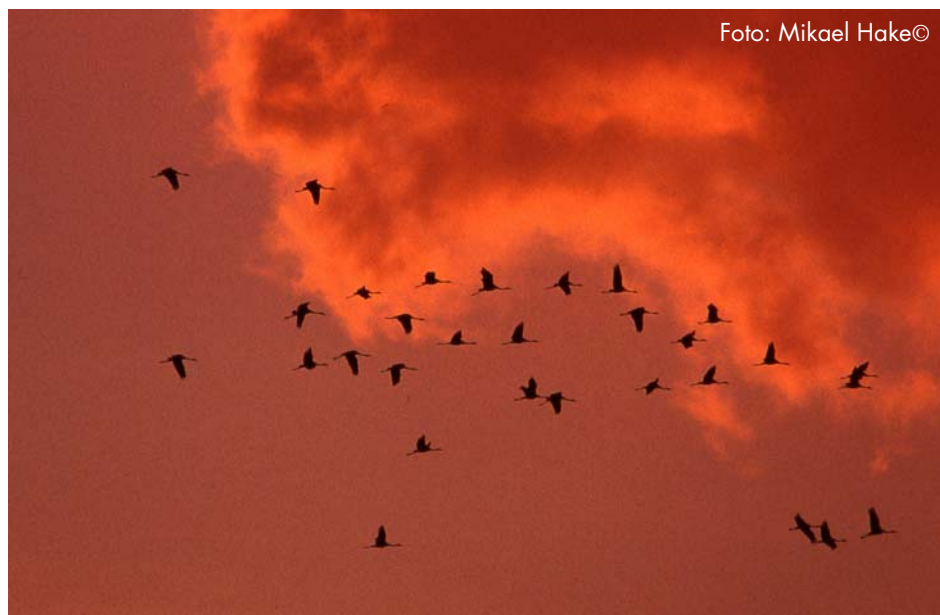

Foto: Mikael Hake©

Det enklaste är att räkna tranorna när de flyger från eller till sina övernattningsplatser. Man bör då vara på plats minst en timma innan solen går upp eller ner.

Grimsö Forskningsstation
730 91 Riddarhyttan
Telefon: 0581 - 69 73 12
0581 - 920 70
Fax: 0581 - 69 73 10
viltskadecenter@nvb.slu.se
www.viltskadecenter.se

Viltskadecenter arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket och bistår med information om vilka förebyggande åtgärder som kan vidtas för att förhindra skador som orsakas av fredat vilt. Centret är ett serviceorgan för myndigheter, organisationer, enskilda näringsidkare och för allmänheten.